Lieta Nr.C30623416
Lietas arhīva Nr. CA-0133-18/8
ECLI:LV:ZAT:2018:0205.C30623416.1.S

SPRIEDUMS
LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ
Jelgavā 2018. gada 5. februārī

Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija
šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese M.Terjuhana,
tiesneši A.Misiuna, A.Sniedzītis
ar sekretāri A.Liepu,
piedaloties prasītāja /pers. D/ un SIA "X- line Pro" pārstāvei zvērinātai advokātei Zanei Bormanei, atbildētāja AAS "Balta" pārstāvei /pers. E/, izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. D/ un SIA "X- line Pro" prasībā pret AAS "Balta" par apdrošināšanas atlīdzības piedziņu sakarā ar AAS "Balta" apelācijas sūdzību par Jelgavas tiesas 2017.gada 13.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

/pers. D/ un SIA "X- line Pro" cēluši Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā *prasību* pret AAS „Balta" par apdrošināšanas atlīdzības piedziņu, kurā lūdz piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam SIA "X- line Pro" apdrošināšanas atlīdzību 24550 EUR, atzīt apdrošināšanas līgumu par spēkā esošu no tā noslēgšanas brīža, atzīt /pers. D/ par apdrošināšanas ņēmēju un SIA "X- line Pro" par apdrošināto. Lūdz atzīt prasītāja SIA "X- line Pro" tiesības saņemt likumiskos 6% gadā no galvenā parāda 24550 EUR par laiku līdz sprieduma izpildei, piedzīt visus tiesas izdevumus.

Prasības pieteikumā norādīts, ka prasītājs /pers. D/ ar atbildētāju 2015.gada 22.septembrī noslēdza Uzņēmēja apdrošināšanas līgumu – polisi Nr.566971909, kas ir Uzņēmēja apdrošināšanas polise, kuras noteikumi paredz, ka apdrošināšanas līguma vispārējie noteikumi Nr.04 un Juridisko personu īpašuma apdrošināšanas noteikumi Nr.1201.14 ir apdrošināšanas līguma neatņemama sastāvdaļa. Apdrošinātais īpašums ir mērierīce, ar kuru nosaka metāla saturu, Thermo scientific Niton XL3t XRF analyzer, un tā ir prasītāja SIA "X- line Pro" īpašums.

Norādīts, ka /pers. D/ ir SIA "X- line Pro " vienīgais kapitālsabiedrības īpašnieks un amatpersona. Kopš mērierīces iegādāšanās 2011.gadā, atbildētājs slēdzis apdrošināšanas līgumus, apdrošinot ierīci kā juridiskas personas mantu. Līgumi slēgti gan ar pirms tam esošo īpašnieci un amatpersonu /pers. F/, gan /pers. D/, kopš 2015.gada, tādējādi kapitālsabiedrībai ir apdrošināmā interese. Ņemot vērā noslēgtos līgumus, atbildētājam nevar būt nekādu šaubu, ka manta pieder juridiskai personai, uz to norāda arī apdrošināšanas noteikumi, kas attiecināmi uz līgumu, jo tie piemērojami kā uzņēmējam un juridiskai personai, šādus noteikumus apdrošināšanas līgumam piemērojis pats atbildētājs, tātad atbildētājam zināms, ka ierīces faktiskais īpašnieks ir juridiskā persona.

Pieteikumā norādīts, ka 2016.gada 13.janvārī notika apdrošināšanas gadījums, par ko tika iesniegts pieteikums atbildētājam. Saskaņā ar Apdrošināšanas līgumu un Juridisko personu īpašuma apdrošināšanas noteikumu Nr.1201.04. 8.2.9. punktu, atbildētāja pienākums bija izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību 15 dienu laikā no visu nepieciešamo dokumentu saņemšanas dienas.

Norādīts, ka atbildētājs 2016.gada 12.februārī atteicis apdrošināšanas atlīdzības izmaksu. /pers. D/ 2016.gada 1.martā iesniedzis apdrošinātājam papildus pierādījumus un lūdzis pārskatīt 2016.gada 12.februāri pieņemto lēmumu un izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību. Atbildētājs 2016.gada 25.aprīlī atkal pieņēmis atteikumu izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, tikai uz cita pamata, norādot, ka prasītājam nav apdrošināmā interese, vienlaicīgi paziņojot, ka apdrošināšanas līgums nav spēkā.

Prasītājs paužuzskatu, ka atbildētāja rīcība ir prettiesiska, neatbilstoša līguma un likuma noteikumiem, kā arī uzskata atbildētāja komercpraksi par negodīgu un maldinošu. Atbildētāja darbinieki paši nav pienācīgi izvērtējuši informāciju, noformējot apdrošināšanas līgumu. Norāda, ka /pers. D/ kā sabiedrības dalībnieks ir ieinteresēts veiksmīgā komercdarbībā un, ja uzņēmums cieš zaudējumus, iet bojā manta, tad uzņēmums cieš zaudējumus un vienlaicīgi cieš dalībnieki, tāpēc /pers. D/ kā vienīgā valdes locekļa un dalībnieka interese ir neciest zaudējumus, tad arī interese neciest zaudējumus ir kapitālsabiedrībai un tāpēc patiesais apdrošinātais ir kapitālsabiedrība.

Prasības pieteikumā norādīts, ka nepienācīgi noformēta polise nevar būt pamats atteikt apdrošināšanas atlīdzības izmaksu. Pausts uzskats, ka ar atteikumu atbildētājs mēģina atkāpties no paša noslēgta tiesiska līguma. Norāda, ka izmaksājamā atlīdzība ir atskaitot no apdrošinājuma summas 24900 EUR pašrisku 350 EUR, kas ir 24550 EUR.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1.pantu, 1520.pantu, 1587.pantu, 1782.pantu, likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 2.panta otro daļu, 3.panta trešo daļu, 5.panta trešo daļu, 6.pantu, 10.pantu, 24.panta otrās daļas 3.punktu.

Atbildētājs AAS "Balta" iesniedza *rakstveida paskaidrojumus par prasību*, kuros norāda, ka prasība ir nepamatota un noraidāma.

Paskaidrojumos atbildētājs norāda, ka 2015.gada 22.septembrī ar prasītāju /pers. D/ noslēgts Uzņēmēja apdrošināšanas līgums, saskaņā ar kuru apdrošināta manta Thermo scientific Niton XL3t XRF analyzer Modelis XL3T980-HE Sēr.Nr.63912, izlaides gads – 2011., Mērierīce, ar kuru nosaka metāla sastāvu, apdrošinājuma summa 24900 EUR, apdrošināšanas periods no 2015.gada 22.septembra līdz 2016.gada 21.septembrim. Apdrošināšanas līguma neatņemama sastāvdaļa ir atbildētāja Apdrošināšanas līguma vispārējie noteikumi Nr.04 un Juridisko personu īpašuma apdrošināšanas noteikumi Nr.1201.04. Saskaņā ar noslēgto apdrošināšanas līgumu apdrošinātā persona ir /pers. D/.

Paskaidrots, ka 2016.gada 14.janvārī saņemts /pers. D/ telefonisks pieteikums par atlīdzību sakarā ar instrumenta zādzību no transportlīdzekļa. Tā

kā policija neapstiprināja apdrošinātās mantas zādzību, tad atbildētājs izmantoja tiesības atteikt izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, par ko ar 2016.gada 12.februāra vēstuli paziņots prasītājam, bet sakarā ar prasītāja lūgumu jautājums tika pārskatīts. Atbildētājam tika iesniegts Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Zemgales iecirkņa 2016.gada 16.februāra paziņojums par kriminālprocesa par zādzības faktu uzsākšanu, ka apdrošināšanas atlīdzību lūgts samaksāt kapitālsabiedrībai. Paskaidrots, ka atbildētājs pieņēma lēmumu atteikt izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, jo noskaidrots, ka nozagtās mantas īpašnieks ir SIA "X- line Pro", līdz ar to apdrošinātajam /pers. D/ nav apdrošināmās intereses, par ko paziņots 2016.gada 26.aprīļa vēstulē, kā arī paziņots, ka apdrošināšanas līgums nav spēkā no tā noslēgšanas brīža.

Norāda, ka apstāklis, ka /pers. D/ ir vienīgais kapitālsabiedrības dalībnieks un valdes loceklis nevar būt par pamatu tam, ka pierādīta apdrošināmā interese saistībā ar kapitālsabiedrības mantas bojājumu, zudumu. Kapitālsabiedrībai tiesības uz apdrošināšanas atlīdzību apdrošināšanas gadījumā rastos tikai tad, ja apdrošināšanas līgumā kā apdrošinātā persona būtu norādīta SIA "X- line Pro". /pers. D/ rīcība, norādot sevi kā apdrošinājuma ņēmēju, gan apdrošināto ir nepatiesu ziņu sniegšana, uz ko norādīts Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2013.gada 13.marta spriedumā lietā SKC-145/2013. Norāda, ka apdrošinājuma ņēmējs un apdrošinātais ir atbildīgi par sniegtās informācijas patiesīgumu. Norāda, ka saskaņā ar likumu noteikts, ja apdrošināmā interese nepastāv, tad apdrošināšanas līgums nav spēkā no tā noslēgšanas brīža. Attiecībā uz prasības summu norāda, ka apdrošinātā riska "Zādzība ar ielaušanos" gadījumā tiek ieturēts pašrisks 25% apmērā no atlīdzināmiem zaudējumiem un šajā gadījumā izmaksājamā summa nevar pārsniegt 18375 EUR.

Lieta saskaņā ar Civilprocesa likuma 32.[1] pantu un Rīgas apgabaltiesas priekšsēdētājas lēmumu nosūtīta izskatīšanai Jelgavas tiesā.

Ar Jelgavas tiesas 2017.gada 13.jūnija spriedumu *prasība apmierināta*. Tiesa nosprieda piedzīt no apdrošināšanas akciju sabiedrības „Balta", reģ.Nr.40003049409, par labu SIA "X- line Pro", reģ.Nr.40003907263, kā apdrošinātam, saskaņā ar 2015.gada 22.septembrī starp /pers. D/, personas kods /personas kods/, kā apdrošinājuma ņēmēju un apdrošināšanas akciju sabiedrību „Balta" noslēgto uzņēmēja apdrošināšanas polisi Nr.566971909, apdrošināšanas atlīdzību 24550 EUR. Piedzīt no apdrošināšanas akciju sabiedrības „Balta", reģ. Nr.40003049409, par labu SIA "X-line Pro", reģ.Nr.40003907263, tiesāšanās izdevumus 1372,36 EUR. Noteikt SIA "X- line Pro", reģ.Nr.40003907263, tiesības saņemt par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) 6% gadā no piespriestās, bet nesamaksātas apdrošināšanas atlīdzības summas.

Pirmās instances tiesa atzina, ka ar uzņēmēja apdrošināšanas polisi Nr.566971909 apstiprinās, ka prasītājs /pers. D/ ar atbildētāju uz gadu, laikā no 2015.gada 22.septembra līdz 2016.gada 21.septembrim, noslēguši apdrošināšanas līgumu par mantas Thermo scientific Niton XL3t XRF analyzer Modelis XL3T980-HE Sēr.Nr.63912, izlaides gads 2011, mērierīce, ar kuru nosaka metāla sastāvu, apdrošināšanu, apdrošinājuma summa 24900 EUR, ar nosacījumu, ka Juridisko personu īpašuma apdrošināšanas noteikumi Nr.1201.04 ir apdrošināšanas līguma neatņemama sastāvdaļa, ar kopējo apdrošināšanas prēmiju 196,65 EUR.

Lietā nav strīda par apstākļiem, ka iestājies apdrošināšanas gadījums, ka 2016.gada 13.janvārī /adrese/ laikā no pulksten 18.30 līdz 19.30 no transportlīdzekļa /TL marka/, valsts reģ.Nr./reģistrācijas numurs/, uzlaužot bagāžas nodalījuma vāka slēdzeni, nozagts analizators Niton XL3t, ka par faktu Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Zemgales iecirknī 2016.gada 15.februārī uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 175.panta. Faktu apstiprina arī Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Zemgales iecirkņa paziņojums.

Spriedumā konstatēts, ka ar atbildētāja 2016.gada 12.februāra paziņojumu atteikts izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, norādot, ka AAS „Balta" pieņēmusi lēmumu atteikt izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, jo mantas zādzības fakts nebija apstiprināts no policijas, atsaucas uz noslēgtā apdrošināšanas līguma noteikumu Nr.2 punktu Nr.8.2.12., ka apdrošinātājam ir tiesības atteikt izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, ja policija neapstiprina attiecīgo apdrošināto riska iestāšanās faktu, papildus norādot, ka nav ievērots apdrošināšanas līguma īpašo noteikumu 2.punkts, t.i., ka transportlīdzeklim jābūt aizslēgtam un ar ieslēgtu signalizāciju, kā arī jābūt pierādījumiem par ārējiem bojājumiem.

Ar atbildētāja 2016.gada 26.aprīļa paziņojumu, pēc abu prasītāju lūguma un lūguma izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību juridiskai personai, pārskatīts jautājums par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu un atteikta apdrošināšanas atlīdzības izmaksa, norādot, ka AAS „Balta" pieņēmusi lēmumu atteikt izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, jo atbilstoši sniegtajiem dokumentiem, nozagtās mantas un uz tā uzstādītās programmatūras īpašnieks ir juridiska persona SIA "X- line Pro", ka kapitālsabiedrības manta ir nošķirta no dalībnieka mantas, ka /pers. D/ nav apdrošināmā intereses, tādējādi arī apdrošināšanas līgums nav spēkā no tā noslēgšanas brīža, pamatojoties uz likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 10.panta pirmo daļu.

Tiesa konstatēja, ka nav strīda par faktu, ka apdrošinātās mantas īpašnieks ir juridiska persona SIA "X- line Pro". Nav strīda arī par faktu, ka kapitālsabiedrības vienīgais dalībnieks un amatpersona ar tiesībām sabiedrību pārstāvēt atsevišķi ir /pers. D/. Ar 2016.gada 1.marta iesniegumu pārskatīt apdrošināšanas atlīdzības izmaksu (lietas lapa 29) apstiprinās, ka pārskatīt un izmaksāt lūgts juridiskai personai SIA "X- line Pro", kā apdrošināšanas objekta īpašniekam, norādot, ka juridiskās personas vārdā /pers. D/ noslēdzis apdrošināšanas līgumu.

Tiesa atzina, ka no apdrošināšanas līguma izriet, ka apdrošināšanas līguma neatņemama sastāvdaļa ir Juridisko personu īpašuma apdrošināšanas noteikumi Nr.1201.04., kā speciālie noteikumi. Apdrošināšanas līgumam saistoši arī apdrošināšanas līguma vispārējie noteikumi. Ar noteikumu 7.1.1.punktu noteikts, ka pirms apdrošināšanas līguma noslēgšanas apdrošinājuma ņēmējam un apdrošinātam ir pienākums sniegt visu apdrošinātāja pieprasīto informāciju, kas nepieciešama riska izvērtēšanai.

Atsaucoties uz likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 5.pantu, tiesa norādīja, ka, noslēdzot apdrošināšanas līgumu, apdrošinājuma ņēmēja un apdrošinātā pienākums sniegt informāciju ir pēc apdrošinātāja pieprasījuma par apstākļiem, kas nepieciešama apdrošinātājam apdrošinātā riska iestāšanās iespējamības novērtēšanai un ir svarīga, slēdzot apdrošināšanas līgumu.

Ņemot vērā, ka pakalpojuma sniedzējs ir atbildētājs un apdrošinātā riska izvērtēšana un līguma noteikumu piemērošana ir vienīgi apdrošinātāja kompetence, tiesa atzina, ka likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 5.panta izpratnē apdrošinājuma ņēmēja un apdrošinātā atbildības pienākums piemērojams attiecībā uz apdrošinātāja pieprasīto informāciju, slēdzot līgumu, uz ko arī norāda likuma panta nosaukums- sākotnējā informācija par apdrošināmo risku.

Spriedumā konstatēts, ka lietā nav iegūti pierādījumi par to, ka apdrošinātājs, izskatot prasītāja pieteikumu un slēdzot apdrošināšanas līgumu, būtu pieprasījis apdrošinātās mantas piederības dokumentus, uz to, ka mantas piederības dokumentus atbildētājs, izskatot prasītāja pieteikumu un slēdzot apdrošināšanas līgumu nav pieprasījis, norāda arī apdrošināšanas atlīdzības izmaksas gadījuma izskatīšana, ka mantas piederības dokumenti pieprasīti tikai izskatot atkārtoti lūgumu par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu un atsakot uz tāda pamata apdrošināšanas atlīdzības izmaksu.

Spriedumā norādīts, ka likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 1.panta 2.punkta, 6.punkta izpratnē apdrošināmā interese ir interese neciest zaudējumus, iestājoties apdrošinātajam riskam, apdrošinājuma ņēmējs ir juridiskā vai fiziskā persona, kas noslēdz apdrošināšanas līgumu savā vai citas personas labā. Vispārzināms, ka juridiskās personas kā tiesību subjekts darbojas, pienākumus, tiesības realizē, saimniecisko darbību veic ar pārstāvju starpniecību. Komerclikuma 221.panta, 223.panta izpratnē valde ir sabiedrības izpildinstitūcija, kura vada un pārstāv sabiedrību. Ar Uzņēmumu reģistra ziņām apstiprinās, ka SIA "X- line Pro" vienīgā amatpersona ar tiesībām sabiedrību pārstāvēt atsevišķi ir prasītājs /pers. D/, citu izpildinstitūcijas amatpersonu sabiedrībā nav. Ar uzņēmēja apdrošināšanas polisi apstiprinās, ka apdrošinājuma ņēmējs/ apdrošinātais norādīts /pers. D/.

Atbilstoši likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 1.panta 6.punktam /pers. D/ kā apdrošinājuma ņēmējs tiesīgs noslēgt apdrošināšanas līgumu savā, kā arī juridiskās personas vārdā un labā.

Tā kā apdrošināšanas atlīdzību lūgts izmaksāt juridiskajai personai SIA "X- line Pro" un /pers. D/ ir vienīgais, kas pārstāv juridisko personu un veic saimniecisko darbību ar apdrošināto mantu, ka /pers. D/ kā apdrošinājuma ņēmējam tiesības noslēgt apdrošināšanas līgumu juridiskās personas labā, ņemot vērā, ka apdrošināšanas gadījums iestājies un to, ka nav iespējama apdrošināšanas atlīdzības izmaksas pārskatīšana, tiesa atzina, ka apstiprinājusies SIA "X- line Pro" interese neciest zaudējumus un SIA "X- line Pro" ir atzīstams kā apdrošinātais.

Tiesa atzina, ka atbildētājam nebija pamata piemērot likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 10.panta pirmo daļu un paziņot, ka apdrošināšanas līgums nav spēkā no tā noslēgšanas brīža, sakarā ar to, ka /pers. D/ nav apdrošināmā intereses. Uz to, ka šajā gadījumā nav piemērojami noteikumi par sabiedrības un dalībnieka atbildības norobežošanu (Komerclikuma 137.pants) norāda, tas, ka apdrošināšanas atlīdzību lūgts izmaksāt par labu juridiskajai personai un /pers. D/ darbojas kā juridiskās personas pārstāvis.

Tiesa piemērojusi arī Civillikuma 5.panta noteikumus un, izlemjot jautājumu vadījusies pēc taisnības apsvērumiem, kā arī pēc tiesiska darījuma vispārīgiem iztulkošanas noteikumiem, ka iztulkojumam, pēc kura darījums tiek uzturēts un pēc iespējas paliek spēkā, dodama priekšroka pret tādu iztulkojumu, kuram ir otrādas sekas. Atzīstot, ka apstiprinās SIA "X- line Pro" interese neciest zaudējumus, SIA "X- line Pro" ir atzīstams kā apdrošinātais un darījums ir spēkā esošs.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzina, ka apstiprinās atbildētāja pienākums izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību SIA "X- line Pro" kā apdrošinātajam, saskaņā ar 2015.gada 22.septembrī starp /pers. D/ un apdrošināšanas akciju sabiedrību „Balta" noslēgto uzņēmēja apdrošināšanas polisi Nr.566971909, ievērojot, ka tiesīga vienošanās jāpilda (Civillikuma 1587.pants), ievērojot Civillikuma 1590.pantu, jo katrai pusei ir pret otru prasības tiesība par līguma izpildīšanu un kompensācijas principu (likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 35.pants).

Attiecībā uz izmaksājamo apdrošināšanas atlīdzības apmēru, tiesa atzina, ka prasījums apmierināms pilnībā, jo pašrisks 25% apmērā nav piemērojams uz apdrošināšanas risku zādzību no transportlīdzekļa.

Ar apdrošināšanas līgumam saistošo juridisko personu īpašuma apdrošināšanas noteikumu 4.5.1., 4.5.2. punktu atrunāti zādzības ar ielaušanos un laupīšanas gadījumi, kur nevienā gadījumā nav mantas zādzība no transportlīdzekļa. Tādējādi tiesa atrod, ka vadoties no apdrošināšanas līguma (polises) īpašiem noteikumiem uz apdrošināšanas risku zādzību no transportlīdzekļa attiecināmi tikai nosacījumi par diennakts laiku un novietošanas vietu. Tā kā apdrošināšanas gadījums iestājies polisē noteiktajā diennakts laikā no pulksten 18.30. līdz 19.30. un transportlīdzeklis nav bijis novietots garāžā vai apsargājamā stāvvietā, tad izpildīti visi priekšnosacījumi apdrošināšanas atlīdzības izmaksai. Tiesa secināja, ka apdrošināšanas līguma juridisko personu īpašuma apdrošināšanas noteikumu un polises īpašo noteikumu izpratnē pašrisks 25% apmērā nav piemērojams uz apdrošināšanas atlīdzības apmēru sakarā ar mantas zādzību no transportlīdzekļa, neskatoties uz to, ka polises īpašo noteikumu 1.punkts sastāv no diviem teikumiem, jo zādzības ar ielaušanos un laupīšanas definīcijās neietilpst zādzība no transportlīdzekļa.

Spriedumā konstatēts, ka par apdrošināto mantu izdarīta pirkuma maksa 19000 LVL (27034,56 EUR). Atzīstot, ka pašrisks šajā gadījumā nav piemērojams, tiesa atzina, ka atbildētājam pienākums izmaksāt SIA "X-line Pro" apdrošināšanas atlīdzību 24550 EUR (apdrošinājuma summa 24900 mīnus pielīgtais pašrisks 350), kas arī atbilst likuma „Par apdrošināšanas līgumu" 35.panta noteikumiem par apdrošināšanas kompensācijas principu.

Tiesa secināja, ka atbildētājs nepamatoti šajā gadījumā atsaucas uz Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2013.gada 13.marta spriedumu lietā SKC- 145/2013, pamatojumam atteikt izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, jo norādītajā gadījumā ir atšķirīgi apstākļi, ka apdrošināšanas atlīdzību bija lūgusi izmaksāt tāda persona sev par labu, kura nav mantas īpašniece.

Tiesa atzina, ka strīds nav pārbaudāms Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma kontekstā, jo apdrošinātais nav patērētājs un /pers. D/ darbojies juridiskas personas labā.

Spriedumā norādīts, ka tā kā apdrošināšanas atlīdzība piedzenama ar spriedumu un, ja atlīdzība netiks izmaksāta sprieduma izpildes labprātīgā termiņā, tad iestāsies nokavējums un atlīdzība kļūs par parādu un saskaņā ar Civillikuma 1753.pantu noteikta atlīdzības kā procentu došana sakarā ar nokavējumu par neatmaksāto parāda daļu. Procentus kā likumiskos nokavējuma procentus prasītājs pamatoti prasa noteikt līdz sprieduma izpildei, jo likumisko procentu maksāšanas pienākumu un apmēru nosaka Civillikuma 1759.pants, Civillikuma 1765.pants.Tātad tiesai pamats noteikt prasītājam tiesības saņemt, par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus (Civilprocesa likuma 195.pants). Tiesa atzina, ka nosakāma sešu likumisko procentu likme, jo tā lūdzis prasītājs un viņu tas apmierina.

Par minēto Jelgavas tiesas 2017.gada 13.jūnija spriedumu atbildētājs AAS "Balta" iesniedz *apelācijas sūdzību,* pārsūdzot minēto spriedumu pilnā apmērā.

Atbildētājs uzskata, ka tiesa ir sašaurināti tulkojusi likuma "Par apdrošināšanas" līgumu 5.panta otro daļu, norādot, ka apdrošinājuma ņēmēja un apdrošinātā atbildības pienākums piemērojams attiecībā uz apdrošinātāja pieprasīto informāciju, slēdzot līgumu, un izdarot secinājumu, ka lietā nav iegūti pierādījumi par to, ka apdrošinātājs, izskatot prasītāja pieteikumu un slēdzot apdrošināšanas līgumu, būtu pieprasījis apdrošinātās mantas piederības dokumentus. Atbildētāja ieskatā šāds tiesas izdarīts secinājums ir pretrunā ar likuma "Par apdrošināšanas līguma" 6.panta otro daļu, kas nosaka apdrošināšanas līgumā obligāti norādāmo informāciju, tostarp – "apdrošināšanas līgumā norāda apdrošināto (ja tas vienlaikus nav arī apdrošinājuma ņēmējs) un apdrošinājuma ņēmēju". Līdz ar to, lai atbildētājs vispār varētu noslēgt apdrošināšanas līgumu, obligāts nosacījums ir apdrošināšanas līgumā norādīt apdrošināto personu - tas ir personu, kurai ir apdrošināmā interese (atbilstoši likuma Par apdrošināšanas līgumu 1.panta 12) punktā un Noteikumu Nr.2 1.4.punktā noteiktajam). Norādīts, ka Noteikumu Nr.2 punktā 1.4. ir precizēts, ka apdrošinātais var būt tikai persona, kurai ir īpašuma tiesības uz apdrošināto objektu - Apdrošinātais ir apdrošināšanas polisē norādītā persona, kurai ir īpašuma tiesības uz apdrošināšanas objektu, kuras labā ir noslēgts apdrošināšanas līgums un kurai ir apdrošināmā interese. Uzskata, ka tiesa nepareizi ir nonākusi pie šāda secinājuma, jo informāciju par personu, kurai ir īpašuma tiesības uz objektu, līdz ar to, kurai ir apdrošināmā interese, var norādīt tikai apdrošinājuma ņēmējs. Līdz ar to - informācijas sniegšanā par apdrošināto personu, atbildīgs ir apdrošinājuma ņēmējs atbilstoši likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 5.panta otrajā daļā un 6.panta otrajā daļā noteiktajam, tādējādi tiesa spriedumā ir izdarījusi nepareizu secinājumu, ka atbildētājs nav pieprasījis informāciju par apdrošināto personu, jo apdrošināšanas līgums bez apdrošinātās personas vispār nevar tikt noslēgts.

Tāpat atbildētājs nepiekrīt tiesas viedoklim, ka atbildētājs nepamatoti šajā gadījumā atsaucas uz Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2013.gada 13.marta spriedumu lietā SKC-145/2013, jo norādītajā gadījumā ir atšķirīgi apstākļi.

Šajā lietā Senāts ir atzinis, ka prasītāja kā apdrošinājuma ņēmēja atbilstoši likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 1.panta 6.punktam bija tiesīga noslēgt apdrošināšanas līgumu savā vai citas personas labā. "Prasītāja ir sniegusi nepatiesas ziņas. Prasītāja varēja apdrošināt arī citām personām piederošās konkrētā nekustamā īpašuma daļas, norādot šīs personas kā apdrošinātos un radot viņām tiesības uz apdrošināšanas atlīdzību apdrošināšanas gadījuma iestāšanās rezultātā, taču apdrošināšanas polise attiecas tikai un vienīgi uz R.O. gan kā apdrošinājuma ņēmēju, gan kā apdrošināto".

Atbildētāja ieskatā tiesa ir gan nepareizi iztulkojusi likuma "Par apdrošināšanas līguma" 5.panta otro daļu, gan, neņemot vērā judikatūru, nav ievērojusi Civilprocesa likuma 5.panta sesto daļu.

Norādīts, ka atbildētājs pilnībā piekrīt tiesas secinājumam, ka atbilstoši likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 1.panta 6.punktam /pers. D/ kā apdrošinājuma ņēmējs ir tiesīgs noslēgt apdrošināšanas līgumu savā, kā arī juridiskās personas vārdā un labā. Tomēr atbildētājam nav saprotams tiesas izdarītais secinājums, ka SIA "X-line Pro" ir atzīstams kā apdrošinātais, jo Apdrošināšanas līgums nepārprotami ir noslēgts /pers. D/ labā, par ko liecina Apdrošināšanas līgumā norādītā apdrošinātā persona. Kā jau atbildētājs iepriekš norādīja saskaņā ar Apdrošināšanas līguma noteikumiem, apdrošinātais var būt tikai persona, kurai ir īpašuma tiesības uz apdrošināto objektu.

Saskaņā ar Komerclikuma 137.pantu sabiedrības ar ierobežotu atbildību manta ir nošķirta no sabiedrības ar ierobežotu atbildību dalībnieku mantas, līdz ar ko tiesas paustais viedoklis, ka šajā gadījumā nav piemērojami noteikumi par sabiedrības un dalībnieka atbildības norobežošanu, ir pretrunā Komerclikuma 137.pantam. _

Informācijas pilnīgas izpaušanas jeb vispārākās labās ticības principu kā vienu no apdrošināšanas tiesību pamatprincipiem atzinis Augstākās tiesas Civillietu departamenta Senāts 2013.gada 12.jūnija spiedumā lietā Nr. SKC-43/2013, norādot, ka ,, citās civiltiesību nozarēs nav tik izteikta pienākuma izpaust informāciju, kas varētu ietekmēt otra darījuma dalībnieka lēmumu noslēgt līgumu, kā tas ir apdrošināšanas tiesībās. Tomēr apdrošināšanas tiesībās šāds princips pastāv un juridiskajā doktrīnā to apzīmē, lietojot latīņu terminu *uberrimae fidei* jeb vispārākā labā ticībā.(..)".

Atbildētājs norāda, ka pat ja pieņemtu tiesas viedokli, ka Apdrošināšanas līgums ir taisīts par labu otrajam prasītājam, kas nav līguma dalībnieks, tad tiesa faktiski ir nonākusi pretrunā pastāvošai judikatūrai par apsolījumiem trešajai personai. Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2008. gada 9.janvāra spriedumā lietā Nr. SKC-4/2008 ir atzīts, ka saskaņā ar Civillikuma 1520.pantu, ja viens līdzējs dod otram kādu apsolījumu par labu trešai personai, tad ne vien tas, kam šis apsolījums ir dots, bet arī trešā persona, kam par labu tas dots, iegūst tiesību prasīt no apsolītāja tāda līguma izpildījumu. Savukārt Civillikuma 1521.pants paredz, ka tiesība, kas izriet no tāda līguma (1520.pants), trešai personai kļūst patstāvīga un neatkarīga no tā gribas, kam apsolījums dots, tikai tad, kad viņa pievienojas līgumam. Tas nozīmē, ka likums kā obligātu priekšnosacījumu trešās personas tiesībām prasīt saistības izpildījumu ir paredzējis šīs personas, (kuras labā noslēgts līgums), pievienošanos līgumam.

Apelācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka no lietas materiāliem izriet, ka Apdrošināšanas līgums noslēgts starp atbildētāju un pirmo prasītāju. Apdrošināšanas līgumā kā apdrošināšanas atlīdzības saņēmējs (apdrošinātais) ir norādīts pirmais prasītājs, tādējādi atbilstoši noslēgtā Apdrošināšanas līguma noteikumiem, tiesības prasīt līguma izpildi var būt tikai pirmajam prasītājam. Pretēji tiesas viedoklim, ka noslēgtais Apdrošināšanas līgums pēc taisnības apsvērumiem un tiesiskā darījuma vispārīgiem iztulkošanas noteikumiem, ir spēkā esošs, otrajam prasītājam tik un tā nepiemīt tiesības prasīt līguma izpildījumu, jo otrs prasītājs nav pievienojies noslēgtajam Apdrošināšanas līgumam atbilstoši Civillikuma 1520. un 1521.panta noteikumiem. Tādējādi tiesa, iztulkojot noslēgtā darījuma būtību, nav ņēmusi vērā likuma "Par apdrošināšanas līgumu" noteiktās īpašās prasības apdrošināšanas darījumiem, kā arī Civillikuma 1520. un 1521.pantā paredzētās normas, kā rezultātā kļūdaini ir atzinusi otrā prasītāja tiesības saņemt apdrošināšanas atlīdzību. Līdz ar to, atbildētāja ieskatā otrajam prasītājam noslēgtā apdrošināšanas darījuma ietvaros vispār nav prasījuma tiesību apdrošināšanas atlīdzības saņemšanai.

Apelācijas sūdzībā pausts viedoklis, ka nepamatots arī ir tiesas izdarītais secinājums, ka pašrisks 25% apmērā nav piemērojams uz apdrošināšanas risku zādzību no transportlīdzekļa, jo Juridisko personu īpašuma apdrošināšanas noteikumu Nr.1201.04. 1.8.punktā noteikts, ka p*ašrisks* - apdrošināšanas polisē norādītā, naudas izteiksmē vai procentos izteiktā zaudējumu daļa, ko atskaita no atlīdzināmajiem zaudējumiem, aprēķinot apdrošināšanas atlīdzību par katru apdrošināšanas gadījumu. Atlīdzības limita gadījumā pašrisks ir zaudējumu daļa, ko atskaita no kopējiem zaudējumiem pirms atlīdzības limita piemērošanas. Neatkarīgi no cietušo objektu skaita un veida, tiek piemērots tikai viens augstākais pašrisks attiecībā uz vienu apdrošināšanas gadījumu.

Tātad, slēdzot Apdrošināšanas līgumu, puses ir vienojušās, ka pašrisks tiek piemērots par jebkuru apdrošināšanas gadījumu. Kā vienīgo izņēmumu atbildētājs norāda Juridisko personu īpašuma apdrošināšanas noteikumu Nr.1201.04. 9.8.punktā paredzēto gadījumu, par kuru līgumslēdzējas puses ir vienojušās, kad pašrisks netiek piemērots, ja iestājies sadursmes risks un, saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, apdrošinātajam ir tiesības prasīt zaudējumu atlīdzību pilnā apmērā no Latvijas Republikā reģistrētas apdrošināšanas sabiedrības, kura apdrošinājusi ceļu satiksmes negadījumā zaudējumu nodarījušā transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesisko atbildību, tad apdrošinātājs, veicot apdrošināšanas atlīdzības izmaksu, neietur polisē norādīto pašrisku.

Apdrošināšanas līguma (polises) īpašajos noteikumos ir norādīts, ka Papildus Apdrošināšanas līguma vispārējos noteikumos Nr.04 un Juridisko personu īpašuma apdrošināšanas noteikumos Nr. 1201.04 noteiktajam apdrošinātājs un apdrošinājuma ņēmējs vienojas par šādiem īpašajiem apdrošināšanas noteikumiem: kustamais īpašums - manta ir apdrošināta ārpus polisē uzrādītās adreses, bet tikai Latvijas teritorijā un, ievērojot šādus nosacījumus:

Atbildētājs norāda, ka tieši pretēji tiesas secinātajam - ar Apdrošināšanas līguma (polises) īpašajiem noteikumiem netiek atcelti Apdrošināšanas līguma pamatnoteikumi, bet tie tiek paplašināti tādā veidā, ka apdrošināšanas segumā ir ne tikai zādzība no nekustamā īpašuma, bet arī zādzība no transportlīdzekļa, kas standarta segumā bez šīs īpašās atrunas polisē nebūtu vispār iekļauta un zaudējumi netiktu segti. Līdz ar to tiesa sašaurināti tulkojot Apdrošināšanas līguma polises speciālos noteikumus un nepiemērojot Apdrošināšanas līgumā noteikto pašrisku zādzības riskam 25%, ir nepareizi noteikusi iespējamās apdrošināšanas apmēru.

Prasītāji /pers. D/ un SIA "X- line Pro" iesniedza *paskaidrojumus par AAS "Balta" iesniegto apelācijas sūdzību.*

Paskaidrojumos prasītājs norāda, ka uzskata apelācijas sūdzību par nepamatotu un noraidāmu.

Sakarā ar apelācijas sūdzībā norādītajiem argumentiem paskaidrots, ka prasītāji vēlas vērst tiesas uzmanību uz maldinošo informācijas pasniegšanas veidu Uzņēmēja apdrošināšanas polisē Nr. 566971909, kur /pers. D/ ir norādīts kā *"apdrošinājuma ņēmējs / apdrošinātais"*. Apdrošināšanas tiesībās šie jēdzieni nav sinonīmi. Proti, apdrošinājuma ņēmējs ir persona, kas noslēdz apdrošināšanas līgumu savā vai citas personas labā, bet apdrošinātais ir persona, kuras labā tiek noslēgts apdrošināšanas līgums. Pastāv iespēja, ka, atbilstoši apdrošināšanas līgumam, abās pozīcijās atrodas viena un tā pati persona. Tai pat laikā apdrošināšanas ņēmējs var apdrošināt citu personu - šādā gadījumā apdrošinājuma ņēmējs un apdrošinātājs būtu divas dažādas personas. Šo jēdzienu pasniegšana līdzās, atsevišķi apdrošinājuma ņēmējam nenorādot atšķirību starp tām, nav uzskatāma par skaidru līguma nosacījumu principa ievērošanu. /pers. D/ nevarēja zināt un tam nebija jāzina, ka atbildētāja nav noformējusi apdrošināšanas līgumu atbilstoši /pers. D/ norādījumiem un iesniegtajai informācijai un, ka apdrošināšanas līgums atbildētājas izpratnē kā ierīces īpašnieku norāda /pers. D/ - fizisku personu. /pers. D/ pirms apdrošināšanas līguma slēgšanas atbildētājai norādīja, ka iekārta tiek izmantota saimnieciskajā darbībā, iesniedza SIA "X-line Pro" apmaksātu rēķinu par iekārtu, kā arī parakstīja Uzņēmēja apdrošināšanas polisi un Juridisko personu īpašuma apdrošināšanas noteikumus. Nav saprātīgi no personas bez specifiskām zināšanām apdrošināšanas tiesībās sagaidīt, ka tai pie šādiem apstākļiem bija jāapzinās, ka ierīces apdrošināšanas līgums var nebūt spēkā, jo apdrošinātājs nav sapratis, ka SIA "X-line Pro" ir iekārtas īpašnieks. Vēl jo vairāk, kopš iekārtas iegādes brīža 2011. gadā, prasītāji ir veikuši tās apdrošināšanu pie atbildētājas, kas vairākkārt atjaunojot līgumu uz jaunu termiņu, ir uzskatījis līgumus par noslēgtiem, spēkā esošiem, tajā skaitā, lai izrakstītu rēķinus un saņemtu apdrošināšanas prēmijas maksājumus.

Paskaidrojumos prasītājs norāda, ka pievienojas pirmās instances tiesas secinājumam, ka atbildētājas atsaukšanās uz Senāta Civillietu departamenta spriedumu lietā Nr. SKC -145/2013 nav pamatota, jo lietā konstatējami atšķirīgi apstākļi. Minētajā lietā prasītāja lūdza sev izmaksāt

apdrošināšanas atlīdzību par sev nepiederošu īpašumu, kuru pirms apdrošināšanas līguma noslēgšanas, apzinoties faktisko situāciju, norādīja kā sev piederošu. Savukārt /pers. D/ lūdz apdrošināšanas atlīdzības izmaksu SIA "X-line Pro" labā, kas ir ierīces īpašniece, turklāt pirms apdrošināšanas līguma noslēgšanas nav norādījis sevi kā ierīces īpašnieku.

Sakarā ar atbildētāja argumentu, ka jebkurā gadījumā "X-line Pro" nav tiesību prasīt apdrošināšanas līguma izpildījumu, jo tā nav pievienojusies noslēgtajam Apdrošināšanas līgumam atbilstoši Civillikuma 1520. un 1521.pantā noteiktajam, prasītāji paskaidro, ka uzskata to par juridiski nekorektu un nepiemērojamu šajā lietā. Prasītāju ieskatā atsauce uz Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2008. gada 9.janvāra spriedumu lietā Nr. SKC-4/2008 nav atzīstama par korektu, jo pastāv būtiskas atšķirības faktiskajos apstākļos. Minētajā spriedumā apdrošināšanas līgumā kā apdrošināšanas atlīdzības saņēmējs tika norādīta trešā persona, kas nebija apdrošinātā objekta īpašniece, un strīda pamatā bija grozījumi apdrošināšanas līgumā, ar kuriem apdrošināšanas atlīdzības saņēmējs tika aizstāts ar apdrošinātā objekta īpašnieku. Civillietu departaments atzina, ka apdrošinājuma ņēmējs ir tiesīgs grozīt apdrošināšanas līgumu bez trešās personas piekrišanas, ja tā nav pievienojusies līgumam. Savukārt SIA "X-line Pro" ir apdrošinātā objekta (iekārtas) īpašniece, nevis apdrošināšanas līgumā noteikta trešā persona, kurai paredzēta apdrošināšanas atlīdzības izmaksa.

Turklāt apdrošināšanas atlīdzības izmaksa apdrošinātajam izriet ne tikai no līguma, bet arī likuma. Apdrošinātajam nav jābūt apdrošināšanas līguma dalībniekam, pietiek ar to, ka apdrošinātais kā persona, kuram izmaksājama apdrošināšanas atlīdzība, ir norādīts apdrošināšanas līgumā. Proti, likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 1.panta 12.punkta a) apakšpunkts noteic, ka apdrošinātais ir *juridiska vai fiziska persona, kurai ir apdrošināmā interese un kuras labā ir noslēgts apdrošināšanas līgums.* Apdrošināšanā pret zaudējumiem un bojājumiem gadījumā tā ir apdrošināšanas līgumā *norādītā persona, kurai paredzēta apdrošināšanas atlīdzības izmaksa* zaudējumu un bojājumu gadījumos. Proti, apdrošinātais un persona, kurai paredzēta apdrošināšanas atlīdzības izmaksa, ir SIA "X-line Pro". Likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 24.panta pirmā daļa noteic, ka *iestājoties apdrošināšanas gadījumam, apdrošinātājs izmaksā apdrošināšanas atlīdzību apdrošināšanas līgumā noteiktajai personai.* Tātad - apdrošināšanas līgums noteic, kura ir apdrošinātā persona, savukārt likums paredz apdrošinātāja pienākumu apdrošināšanas atlīdzību izmaksāt tieši šai personai. Tādējādi, atbildētājas argumenti par pievienošanos līgumam un norādītie Civillikuma 1520. un 1521.panti nav piemērojami kā priekšnoteikums apdrošināšanas atlīdzības izmaksai SIA "X-line Pro". Turklāt, ja apdrošinātā pievienošanās līgumam būtu obligāts priekšnoteikums apdrošināšanas atlīdzības izmaksai, tad izveidotos situācija, kad apdrošināšanas līguma izpildi nevarētu prasīt ne apdrošinājuma ņēmējs (jo tam nav apdrošināšanas intereses), ne apdrošinātais (jo tas nav pievienojies apdrošināšanas līgumam). Tas nonāktu pretrunā ar apdrošināšanas tiesībās pastāvošu principu, ka nepastāv ierobežojumi noslēgt apdrošināšanas līgumu citas personas (apdrošinātā) labā.

Attiecībā par pašriska 25% piemērošanu pausts viedoklis, ka tiesa spriedumā ir pareizi novērtējusi, ka vienīgie ierobežojumi, kas attiecināmi uz risku "*mantas zādzība* no *transportlīdzekļa*", ir diennakts laiks un novietošanas vieta. Polises īpašo noteikumu 1.punkts sastāv no diviem teikumiem, kuros ir aprakstīti trīs dažādi riski - *zādzība* ar ielaušanos, laupīšana un *zādzība* no transporta līdzekļa. Nav pamatojuma atbildētājas apdrošināšanas polisē norādītās informācijas interpretācijām, ka uz otrajā teikumā atsevišķi norādīto risku - *zādzība* no transportlīdzekļa - būtu attiecināms pirmajā teikumā noteiktais 25% pašrisks, kas skaidri attiecināms uz riskiem "zādzība ar ielaušanos", kas saskaņā ar noteikumiem piemērojama gadījumos, kad konstatēta nelikumīga iekļūšana apdrošinātajā nekustamajā īpašumā, un "laupīšana", kas piemērojama uzbrukuma, kas saistīts ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu, gadījumos. Turklāt juridisko personu īpašuma apdrošināšanas noteikumu 4.5.1. un 4.5.2.punktos, kas definē abus iepriekš minētos riskus, *zādzība* no transportlīdzekļa nav iekļauta. Tādējādi, nepastāv neviens objektīvs apstāklis, uz kā pamata polises īpašo noteikumu 1.punkta pirmajā teikumā noteikto 25% pašrisku būtu jāattiecina arī uz otro teikumu - zādzību no transportlīdzekļa.

Prasītāji norāda uz likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 6.panta pirmo daļu, kas paredz apdrošināšanas līguma noteikumiem jābūt skaidriem un saprotamiem. Tādēļ pašrisks nosakāms atbilstoši apdrošināšanas līgumā noteiktajam - 350,00 EUR apmērā.

Prasītāju ieskatā, atbildētāja nedrīkst neskaidri sastādītu apdrošināšanas līgumu tulkot sev par labu, interpretējot tā noteikumus tādā veidā, kas nav saprātīgi izsecināms no noslēgtā līguma. /pers. D/ atbildētājai sniedza visu nepieciešamo informāciju, lai apdrošinātu iekārtu, kuras īpašnieks ir viņam piederoša kapitālsabiedrība, un kuras valdes loceklis viņš ir. Par šiem apstākļiem tiesa pareizi secinājusi, ka pušu starpā strīda nav, tādēļ, pamatojoties uz Civillikuma 5.pantu, kā arī visu iepriekš minēto, apdrošināšanas atlīdzības izmaksa SIA "X-line Pro" nav atsakāma.

Apelācijas instances tiesas sēdē atbildētāja AAS "Balta" pilnvarotā pārstāve /pers. E/ apelācijas sūdzību uzturēja uz sūdzībā norādītā pamata, prasību neatzina par pamatotu.

Apelācijas instances tiesas sēdē prasītāju /pers. D/ un SIA "X- line Pro" pilnvarotā pārstāve zvērināta advokāte Zane Bormane apelācijas sūdzību neatzina par pamatotu, lūdza to noraidīt, prasību uzturēja. Sniedzot paskaidrojumus, prasītāju pārstāve apstiprināja rakstveida paskaidrojumos norādīto.

Motīvu daļa

Noklausījusies atbildētājas AAS "Balta" pilnvarotās pārstāves /pers. E/ paskaidrojumus un prasītāju /pers. D/ un SIA "X- line Pro" pilnvarotās pārstāves zvērinātas advokātes Zanes Bormanes (uz ordera un pilnvaras pamata) paskaidrojumus, pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, izvērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka prasītāju /pers. D/ un SIA "X- line Pro" prasība pret AAS "Balta" *ir pamatota un apmierināma daļēji.* Civillietu tiesu kolēģijas apsvērumi ir sekojoši.

Konstatēts, ka pušu starpā nav strīda par pirmās instances tiesas konstatētajiem faktiskajiem apstākļiem. Strīds ir par apstākļu novērtēšanu.

Civilprocesa likuma 432.panta piektā daļa paredz, ka tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma argumentācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus spriedumu motīvu daļā var nenorādīt.

Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka Jelgavas tiesas spriedums ir pareizs daļā par secinājumu, ka atbildētājam ir pienākums izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību SIA "X-line Pro" kā apdrošinātam. Līdz ar to Civillietu tiesu kolēģija pievienojas Jelgavas sprieduma argumentācijai šajā daļā, atzīstot, ka tā ir pareiza un pietiekama, lai, izšķirot strīdu par AAS "Balta" pienākumu izmaksāt SIA "X-line Pro" apdrošināšanas atlīdzību, sniegtu pozitīvu atbildi.

Vērtējot apelācijas sūdzības argumentus, jānorāda, ka nevar būt šaubu, ka informācija par personu, kurai ir īpašuma tiesības uz objektu un līdz ar to arī apdrošināmā interese ir svarīga, slēdzot līgumu. Konstatēts, ka informācija par SIA "X-line Pro" Uzņēmēja apdrošināšanas polise Nr.566971909 nav ietverta. Tajā pašā laikā jānorāda, ka polises veidlapa, kuru izstrādāja AAS "Balta" nemaz neparedzēja šādu iespēju apdrošinājuma ņēmējam norādīt citu personu kā apdrošināto, jo polises veidlapā ir paredzēta tikai viena aile "*Apdrošinājuma ņēmējs/ apdrošinātais*" , uz ko prasītāji pamatoti vērš tiesas uzmanību savos paskaidrojumos uz atbildētāja apelācijas sūdzību.

Atbildētājs nav apstrīdējis prasītāju rakstveida paskaidrojumos norādīto, ka /pers. D/ pirms apdrošināšanas līguma slēgšanas atbildētājam norādīja, ka iekārta tiek izmantota saimnieciskajā darbībā un iesniedza SIA "X-line Pro" apmaksātu rēķinu par iekārtu. Konstatējot, ka par šiem apstākļiem nav strīda, tiesai jāatzīst, ka šādos apstākļos atbildētājs kā lietpratējs savā jomā varēja izdarīt secinājumus par mantas piederību SIA "X-line

Pro" un parūpēties par Uzņēmēja apdrošināšanas polises korektu noformēšanu, precizējot apdrošināto personu, neskatoties uz to, ka polises veidlapas noformējums paredz, ka apdrošinājuma ņēmējs un apdrošinātais ir viena persona. Turklāt jau polises nosaukums- Uzņēmēja apdrošināšanas polise norāda uz to, ka tiek apdrošināta komersanta manta. Savukārt komersants var būt gan fiziskā, gan juridiskā persona. Tātad atbildētājam kā profesionālam apdrošināšanas pakalpojumu sniedzējam nebija nekādu šķēršļu precizēt, vai apdrošinājuma ņēmējs /pers. D/ pats ir komersants vai viņš ir komersanta pārstāvis.

Turklāt polisei piemēroti noteikumi – Juridisko personu īpašuma apdrošināšanas noteikumi Nr.1201.04 (lietas 19.-22.lapa) tiesas ieskatā norāda uz to, ka atbildētājs, slēdzot līgumu, rēķinājies ar to, ka apdrošinātā manta pieder juridiskajai personai, kas konkrētajā gadījumā nozīmē, ka apdrošinājuma ņēmējs un apdrošinātais ir divas dažādas personas.

Papildus ņemams vērā apstāklis, ka minētā manta jau iepriekš tika apdrošināta AAS "Balta" kā juridiskās personas manta, kas izriet, piemēram, no AAS "Balta" 2014.gada 12.septembrī izrakstītā rēķina Nr.R5214144, kurā norādīts "Manta juridiskajām personām, /adrese/, polise 548061377, 195,44 EUR (lietas 70.lapa).

Šādos apstākļos Civillietu tiesu kolēģija uzskata, ka nav pamata vainot /pers. D/ nepatiesas informācijas sniegšanā atbildētājam, jo ir konstatējams paša atbildētāja rūpības trūkums, noformējot polisi.

Civillietu tiesu kolēģija nepiekrīt AAS "Balta" apelācijas sūdzībā izteiktajam viedoklim, ka šajā lietā ir pamats piemērot Augstākās tiesas Senāta 2013.gada 13.marta sprieduma lietā Nr.SKC-145/2013 iekļautās atziņas kā judikatūru, jo pirmās instances tiesa pamatoti norādīja uz atšķirīgiem lietas apstākļiem, kas liedz izmantot konkrētajā lietā šo spriedumu kā judikatūru. Lietā Nr.SKC-145/2013 prasītāja kā apdrošinātā prasīja apdrošināšanas atlīdzību par apdrošināto īpašumu, kas pieder viņai tikai daļēji- 1/3 domājamā daļa, savukārt 2/3 domājamās daļas piederēja citām personām, līdz ar to tika konstatēta apdrošināmās intereses neesamība attiecībā uz visu apdrošināto īpašumu.

Konkrētajā gadījumā /pers. D/ kā apdrošinājuma ņēmējs un SIA "X- line Pro", kuru pārstāv amatpersona - vienīgais valdes loceklis /pers. D/, lūdz samaksāt apdrošināšanas atlīdzību par mantu, kura pilnā apjomā pieder SIA "X-line Pro", līdz ar to nevar būt šaubu par SIA "X-line Pro" apdrošināmās intereses esamību.

Turklāt Civillietu tiesu kolēģija uzskata, ka ir kļūdains apelācijas sūdzības viedoklis, ka SIA "X-line Pro" pienākums bija pievienoties līgumam, kas pausts, atsaucoties uz Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2008.gada 9.janvāra spriedumu lietā Nr.SKC-4/2008.

Pirmkārt, prasītāji pamatoti vērš tiesas uzmanību, ka atsauksme uz šo tiesas spriedumu, nav korekta, jo pastāv būtiskas atšķirības lietas apstākļos. Lietā Nr.SKC-4/2008 strīds bija saistīts ar apstākļiem, ka apdrošināšanas līgumā kā apdrošināšanas atlīdzības saņēmējs bija norādīts ne apdrošinātās mantas - kuģa īpašnieks, bet trešā persona, ar kuru kuģa īpašnieka pārstāvim bija noslēgts aizdevuma līgums.

Otrkārt, apdrošinātajam nav jābūt apdrošināšanas līguma dalībniekam, lai saņemtu apdrošināšanas atlīdzību, kas izriet no likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 1.panta 12.punkta "a" apakšpunkta, kas paredz, ka apdrošinātais ir juridiska vai fiziska persona, kurai ir apdrošināmā interese un kuras labā ir noslēgts apdrošināšanas līgums. Apdrošināšanā pret zaudējumiem un bojājumiem gadījumā tā ir apdrošināšanas līguma norādīta persona, kurai paredzēta apdrošināšanas atlīdzības izmaksa zaudējumu un bojājumu gadījumos. Tā kā konkrētajā gadījumā tiesa atzina par apdrošināto personu SIA "X-line Pro", apdrošināšanas atlīdzībai ir izmaksājama SIA "X- line Pro".

Tajā pašā laikā Civillietu tiesu kolēģija var piekrist apelācijas sūdzības iesniedzēja viedoklim, ka pirmās instances tiesa ir izdarījusi nepamatotus secinājumus attiecībā uz pašriska 25% nepiemērošanu šajā gadījumā.

Polises Nr.566971909 Īpašos noteikumos nepārprotami paredzēts, ka kustamā manta ir apdrošināta ārpus polisē uzrādītās adreses, bet tikai Latvijas teritorijā un, ievērojot šādus nosacījumus: apdrošinātā riska "Zādzība ar ielaušanos" un "Laupīšana" gadījumā tiek ieturēts pašrisks 25% apmērā no atlīdzināmajiem zaudējumiem (Īpašo noteikumu 1.punkts).

Turklāt Īpašos noteikumos paredzēts, ka "apdrošinātais risks zādzība no transportlīdzekļa ir spēkā tikai no plkst.6.00. līdz 22.00., ja vien transporta līdzeklis nav bijis novietots garāžā vai apsargājamā stāvvietā".

Šajā gadījumā nav strīda, ka apdrošinātais risks ir spēkā, jo zādzība no transportlīdzekļa notika laika posmā no plkst.18.10. līdz 19.31., uzlaužot automašīnas /TL marka/ v.nr./reģistrācijas numurs/ bagāžas nodalījumu, kas apstiprināts ar Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Zemgales iecirkņa 16.02.2016. paziņojumu (lietas 33.lapa). Tātad pēc būtības šāda zādzība atbilst apdrošinātajam riskam "Zādzība ar ielaušanos" (Juridisko personu īpašuma apdrošināšanas noteikumu Nr.1201.04 4.5.1. punkts), kas notika brīdī, kad apdrošinātā manta atradās ārpus polisē uzrādītās adreses.

Civillietu tiesu kolēģija uzskata, ka, tulkojot Īpašos noteikumos iekļautas normas sistēmiski un teleoloģiski, secināms, ka noteikumi par pašriska 25 % ieturēšanu ir attiecināmi arī uz zādzību ar ielaušanos no transportlīdzekļa. Nav konstatējams pamats uzskatam, ka zādzība no transportlīdzekļa bagāžnieka būtu paredzēta kā izņēmums, uz kuru nebūtu attiecināms 25 % pašrisks, kā tas ir attiecināms uz citām zādzībām ar ielaušanos.

Šādos apstākļos secināms, ka no atbildētāja piespriežamā apdrošināšanas atlīdzība ir samazināma, ņemot vērā pielīgto pašrisku, kas konkrētajā gadījumā sastāda 6 317,5 EUR (25% no 24 550 EUR).

Tātad prasītāju prasība ir pamatota un apmierināmā daļēji. No AAS "Balta" par labu SIA "X-line Pro" ir piedzenama apdrošināšanas atlīdzība 18232,50 EUR apmērā.

Civillietu tiesu kolēģija uzskata, ka pirmās instances tiesa, vērtējot pušu strīdu daļā par pašriska piemērošanu, ir nepareizi iztulkojusi Polisē Nr.566971909 iekļautos Īpašos noteikumus un Juridisko personu īpašuma apdrošināšanas noteikumi Nr.1201.04 4.5.1. punktu, kā rezultātā nonākusi pie kļūdaina secinājuma, ka konkrētajā gadījumā nav piemērojams pašrisks 25% apmērā no atlīdzināmajiem zaudējumiem.

Civilprocesa likuma 41.panta pirmā daļa paredz, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam - proporcionāli tai prasījuma daļai, kurā prasība noraidīta.

Konkrētajā gadījumā prasība apmierināta daļēji, līdz ar to tiesas izdevumi piespriežami prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam - proporcionāli tai prasījuma daļai, kurā prasība noraidīta. (Apmierinātā prasības daļa ir 75% no prasības summas, noraidītā prasības daļa ir 25% no prasības summas)

Konstatēts, ka prasītāji ir samaksājuši valsts nodevu par prasības iesniegšanu tiesā 1077,25 EUR apmērā (lietas 9. lapa) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus par tiesas pavēstu piegādāšanu 4,70 EUR apmērā (lietas 10.lapa), kopā 1081,95 EUR.

Atbildētājs ir samaksājis valsts nodevu par apelācijas sūdzību 1077,25 EUR (lietas 130.lapa).

Ievērojot proporcionalitātes principu, no AAS "Balta" par labu SIA "X-line Pro" ir piespriežami tiesas izdevumi 811,46 EUR apmērā (75% no 1081,95 EUR). Savukārt no "X-linePro" par labu AAS "Balta" ir piespriežami tiesas izdevumi 269,31 EUR apmērā (25% no 1077,25 EUR).

Turklāt SIA "X-line Pro" ir radušies ar lietas vešanu saistītie izdevumi zvērinātas advokātes Zanes Bormanes (pirms uzvārda maiņas- Velmere) palīdzības samaksai, un proti, par advokātes sniegto palīdzību pirmās instances tiesā SIA "X-line Pro" samaksāja 290,40 EUR (lietas 110.lapa) atbilstoši 21.09.2016. rēķinam Nr.05/09/06 (lietas 109.lapa), par advokātes sniegto palīdzību apelācijas instances tiesā SIA "X- line Pro" samaksāja 363,00 EUR (lietas 153.lapa) atbilstoši 26.10.2017. rēķinam Nr.07/10/17 (lietas 152.lapa), kopā 653,40 EUR (290,40 EUR 363,00 EUR).

Civilprocesa likuma 44.panta otrā daļa paredz, ka ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums apmierināts pilnīgi vai daļēji, kā arī tad, ja prasītājs neuztur savus prasījumus sakarā ar to, ka atbildētājs tos pēc prasības iesniegšanas labprātīgi apmierinājis.

Ņemot vērā 44.panta otrās daļas nosacījumus, atlīdzināmo izdevumu apmērs nav atkarīgs no tā, vai prasība apmierināta pilnībā vai daļēji. Prasības daļēja apmierināšana apstiprina to, ka atbildētājs ir aizskāris prasītāja civilās tiesības un viņa vēršanās tiesā bijusi pamatota.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta "b" apakšpunktu ar lietas vešanu saistītie izdevumi advokāta palīdzības samaksai prasībās, kurām ir mantisks raksturs un kurās prasības summa ir no 8501 EUR līdz 57000 EUR ir atlīdzināmi to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 2850 EUR.

Konkrētajā gadījumā SIA "X-line Pro" izdevumi advokātes Zanes Bormanes palīdzības samaksai nepārsniedz minētajā normā norādīto maksimālo apmēru.

Līdz ar to no AAS "Balta" par labu SIA "X-line Pro" ar lietas vešanu saistītie izdevumu advokāta palīdzības samaksai ir piespriežami pilnā apmērā, t.i., 653,40 EUR apmērā.

Turklāt, apmierinot prasību, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 42.panta pirmās daļas nosacījumiem, no prasītāja un atbildētāja valsts labā ir piespriežami tiesas izdevumi- ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādei pirmās instances tiesā un apelācijas instances tiesā, kas netika samaksāti iepriekš.

Konstatēts, ka lietas izskatīšanas gaitā pirmās instances tiesā ir radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādei, kas netika samaksāti iepriekš 3,72 EUR apmērā. Jānorāda, ka SIA "X-line Pro" samaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4,70 EUR apmērā nav seguši visus ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādei, kas radušies pirmās instances tiesā. Starpībā starp faktiskajiem izdevumiem un izdevumiem, kas samaksāti iepriekš sastāda 3,72 EUR (lietas 2.lapa). Lietas izskatīšanas gaitā apelācijas instances tiesā ir radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu nosūtīšanai 1,45 EUR (lietas 2.lapa). Kopā abās instancēs šādi izdevumi ir 5,17 EUR (3,72 EUR 1,45 EUR).

Sadalot šos izdevumus pušu starpā, tiesa ievēro proporcionalitātes principu, kas minēts iepriekš. Līdz ar to no AAS "Balta" par labu valstij ir piespriežami tiesas izdevumi, kas nebija samaksāti iepriekš, - ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādei 3,88 EUR apmērā (75% no 5,17 EUR), no SIA "X- line Pro" par labu valstij ir piespriežami tiesas izdevumi, kas nebija samaksāti iepriekš, - ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādei 1,29 EUR apmērā (25% no 5,17 EUR).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu, taisot spriedumu, tiesai jānosaka arī prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru. Izpildot minētās procesuālās normas prasības, Civillietu tiesu kolēģija nosaka SIA "X-line Pro" tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt no AAS "Balta" procentus no piespriestās, bet nepiedzītās summas 19697,36 EUR, nosakot procentu apmēru, kas atbilst likumiskajiem procentiem (Civillikuma 1765.pants), seši procenti no simta gadā.

Rezolutīvā daļa

Ņemot vērā augstāk minēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, 42.panta pirmo daļu, 44.panta pirmās daļas 1.punkta "b" apakšpunktu, otro daļu, 93., 97.pantu, 192., 193., 195., 426., 432.-434.pantu, Civillietu tiesu kolēģija

nosprieda

/pers. D/ un SIA "X- line Pro" prasību pret AAS "Balta" par apdrošināšanas atlīdzības piedziņu apmierināt daļēji.

Piedzīt no AAS "Balta", reģ.Nr.40003049409, par labu SIA "X-line Pro", reģ.Nr.40003907263, apdrošināšanas atlīdzību 18232,50 EUR apmērā, tiesas izdevumus 811,46 EUR, kā arī ar lietas vešanu saistītos izdevumus advokāta palīdzības samaksai 653,40 EUR, kopā 19697,36 EUR. Samaksa veicama uz ADB "Gjensidige" Latvijas filiāles, reģ.Nr.40103595216, bankas kontu, saņēmēja banka: AS "Swedbank", konta Nr.LV46HABA0551039660355.

Noteikt SIA "X-line Pro" tiesības saņemt par laiku līdz sprieduma izpildei 6% no piespriestās, bet nesamaksātās apdrošināšanas atlīdzības summas.

/pers. D/ un SIA "X- line Pro" prasību pret AAS "Balta" par apdrošināšanas atlīdzības piedziņu pārējā daļā par atlīdzības piedziņu 6317,5 EUR apmērā noraidīt.

Piedzīt SIA "X-line Pro", reģ.Nr.40003907263, par labu AAS "Balta", reģ.Nr.40003049409, tiesas izdevumus 269,31 EUR apmērā. Samaksa veicama uz AAS "Balta", reģ.Nr.40003049409, bankas kontu, saņēmēja banka: AS "SEB banka", konta Nr.LV09UNLA0002009467484.

Piedzīt no AAS "Balta", reģ.Nr.40003049409, par labu valstij tiesas izdevumus, kas ir ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādei, 3,88 EUR apmērā. Samaksa veicama uz Tiesu administrācijas, reģ.Nr.9001672316, bankas kontu, saņēmēja banka: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konta Nr.LV51TREL2190458019000.

Piedzīt no SIA "X-line Pro", reģ.Nr.40003907263, par labu valstij tiesas izdevumus, kas ir ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādei, 1,29 EUR apmērā. Samaksa veicama uz Tiesu administrācijas, reģ.Nr.9001672316, bankas kontu, saņēmēja banka: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konta Nr.LV51TREL2190458019000.

Noteikt AAS "Balta" termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas. Noteikt SIA "X-line Pro" termiņu sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu 10 dienas no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas. Minētajā termiņā maksājumu dokumenti, kas apliecina sprieduma labprātīgu izpildi ir iesniedzami Zemgales apgabaltiesas kancelejā, Jelgavā.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Zemgales apgabaltiesā, Jelgavā un samaksājot drošības naudu 300 EUR apmērā.

Pilna sprieduma sastādīšanas datums 2018.gada 15.marts.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja (paraksts) M.Terjuhana

Tiesneši (paraksts) A.Misiuna

(paraksts) A.Sniedzītis